

BÖLÜM 45

COVID-19 PANDEMİSİ SIRASINDA NÖROŞİRURJİDE KRANİAL VAKALAR

Bülent GÜLENSOY¹

Giriş

SARS COV 2'nin neden olduğu Coronavirüs hastalığı (COVID-19), küresel bir halk sağlığı acil durumu oluşturan, son derece bulaşıcı, yaşamı tehdit eden viral bir hastalıktır. 06 Aralık 2020 itibarıyla Dünya Sağlık Örgütü'nün bildirdiği, 140 ülkede 66.993.915 doğrulanmış vakaya neden olan pandemik bir hastalık olan COVID-19, dünya genelinde 1.536.910 ölüme (% 2-3 ölüm oranı) neden olmuştur (1,2).

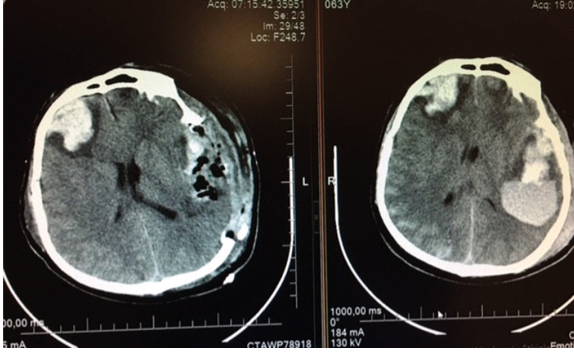
Sağlık sistemi üzerindeki büyük baskıya rağmen, acil kranial nöroşirürjikal hastalık süreçleri, toplum yoluyla hastalık bulaşmasına ilişkin halk sağlığı endişeleri ve bölüm personelinin güvenliği de dahil olmak üzere birden çok yükümlülüğün dengelenmesini gerektirmiştir. Sağlık hizmeti sağlayıcıları için riski en aza indirirken, beyin cerrahisi hastalarına en üst düzeyde bakım sağlamak için yeni stratejiler oluşturmamız gerekti. Bu kitap bölümünde de kliniğimizde yürüttüğümüz işleyişi özetledik.

Cerrahi Planlama

Beyin cerrahları sıklıkla hastaları, zamanın önemli olduğu ve ameliyatı geciktirmenin sonu-

cu olumsuz etkileyebileceği durumlarla tedavi ederler. Bu yüzden pandemi sürecinde Sağlık Bakanlığının da tavsiyesi ile elektif vakaları durdurduk, ancak acil kranial travma vakalarını opere etmeye devam ettik. Baş ve omurga travması, kauda ekina sendromu, embolik inme, rüptüre anevrizmalar ve akut hidrosefali gibi acil vakalar, kötü huylu beyin tümörleri ve ilerleyici servikal spondilolitik miyelopati gibi vakaları da opere etmeye devam ettik. Acil cerrahi vakalar için kararlar alan multidisipliner bir yaklaşım uygulamayı kendimize hedef edindik. Multidisipliner yaklaşım ile, cerrahi karar verme tutarlılığımızı arttırmaya ve hastane kaynaklarını verimli kullanmaya çalıştık. Santral sinir sistemi tümörleri stratejimizde, düşük gradeli ve asemptomatik tümörü olan vakaları ertelemek, yüksek derecede gliomu olan ve ağır semptomu olan iyi huylu tümörleri ise opere etme üzerine kurduk. Çünkü cerrahide gecikmenin başarı şansımızı azaltabileceğini düşündük (3). Tüm acil girişim gereken kranial vakalarda toraks bt incelemesi yaptık ve operasyonda en üst düzeyde önlemleri alarak gerçekleştirdik. Hastalar ameliyat sonrası izole bir odada takip edildi.(4). Kişisel koruyucu ekipmanlar giyilmeden operasyon yapılmadı (5). Bu

¹ Dr. Öğr. Üyesi Bülent GÜLENSOY, Lokman Hekim Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroşirürji AD. bulentgulensoy@hotmail.com

Resim 3: Travma sonrası intraserebral hematom-kontüzyo serebri

May we deliver neuro-oncology in difficult times (e.g. COVID-19)? Hub and Spoke Lombardy Neurosurgery Group J Neurooncol 2020 May;148(1):203-205.

KAYNAKLAR

1. World Health Organization. Coronavirus disease (COVID-2019) Situation Report-57. 2019; <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-20/situation-reports>.
2. Wu YC, Chen CS, Chan YJ. The outbreak of COVID-19: an overview. J Chin Med Assoc. 2020;83(3):217-220
3. Yuan Jun Hu, Jian-Min Zhang, Zhong-Ping Chen, J Neurooncol Experiences of practicing surgical neuro-oncology during the COVID-19 pandemic. 2020 May;148(1):199-200.
4. Liuqing Sheng, Yingchun Chen, Huanhuan Li, Zhizhong Wang, Bizhou Bie, Huichao You, Jianfeng Ye, Juanjuan Feng, Chun Zhang, Neurosurgery Experience During the Prevalence of Coronavirus Disease in 2019., J Craniofac Surg 2020 Ağ 23: 10.1097
5. Tan YT, Wang JW, Zhao K, et al. Preliminary recommendations for surgical practice of neurosurgery department in the central epidemic area of 2019 coronavirus infection. Curr Med Sci 2020;40:281-284
6. Kahn EN, La Marca F, Mazzola CA. Neurosurgery and telemedicine in the United States: assessment of the risks and opportunities. World Neurosurg. 2016;89:133-138
7. Buttrick SS, Eichberg D, Ali SC, Komotar RJ. Intradermal scalp closure using barbed suture in cranial tumor surgeries: a technical note. Oper Neurosurg. 2018;15(1):E5-E8.
8. Luther E, Berry K, McCarthy D et al. Hair-sparing technique using absorbable intradermal barbed suture versus traditional closure methods in supratentorial craniotomies for tumor. Acta Neurochir (Wien). 2020;162(4):719-727
9. Centers for Medicare & Medicaid Services. CMS Adult Elective Surgery and Procedures Recommendations: Limit All Non-essential Planned Surgeries and Procedures, Including Dental, Until Further Notice. 2020
10. Li Q, Guan X, Wu P, et al. Early transmission dynamics in Wuhan, China, of novel coronavirus-infected pneumonia. N Engl J Med 2020;382:1199-1207
11. Alessandro Perin, Franco Servadei, Francesco DiMeco,